Педагогічні умови формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві

Pedagogical Conditions of Forming the Readiness of the Future Teacher of Professional Training for Innovative Activity in Agricultural Production

Євгеній Маринченко¹

Yevhenii Marynchenko

¹ *Oleksandr Dovzhenko Hlukhiv National Pedagogical University*

24 Kyievo-Moskovska Street, Hlukhiv, 41400, Ukraine

DOI: [10.22178/pos.63-9](https://doi.org/10.22178/pos.63-9)

LCC Subject Category:
[LB1775-1785](#)

Received 25.09.2020
Accepted 28.10.2020
Published online 31.10.2020

Corresponding Author:
marinchenko1993@ukr.net

© 2020 The Author. This article
is licensed under a Creative
Commons Attribution 4.0 License

Анотація. У статті розкрито сутність поняття «умова» та охарактеризовано зміст поняття «педагогічні умови». На основі узагальнення існуючих наукових підходів подано власне розуміння педагогічних умов формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві. Визначено та обґрунтовано основні педагогічні умови формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві: розвиток мотивації у майбутнього педагога професійного навчання до інновацій у галузях сільськогосподарського виробництва; постійна модернізація змісту дисциплін циклу професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання відповідно до інноваційних процесів у галузях сільськогосподарського виробництва; набуття майбутніми педагогами професійного навчання досвіду інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві під час проходження технологічної практики; створення відповідного освітньо-розвивального середовища на основі інтеграції інновацій в галузях освіти та сільськогосподарського виробництва.

Ключові слова: умова; педагогічні умови; педагог професійного навчання; інноваційна діяльність; інноваційна діяльність у сільськогосподарському виробництві.

Abstract. The article discloses the essence of the concept «condition» and describes the meaning of the concept of «pedagogical conditions». Based on the generalization of the existing scientific approaches the own understanding of pedagogical conditions of forming the readiness of the future teacher of professional training for innovative activity in agricultural production is given. The basic pedagogical conditions of formation of the readiness of future teachers of professional training for innovative activity in agricultural production are defined and substantiated: the development of motivation of the future teacher of professional training for innovations in branches of agricultural production; constant modernization of the content of disciplines of the cycle of professional training of future teachers of vocational training by innovative processes in the fields of agricultural production; acquisition by future teachers of professional training of experience of innovative activity in agricultural production during technological practice; creation of an appropriate educational and development environment, based on the integration of innovations in the fields of education and agricultural production.

Keywords: condition; pedagogical conditions; teacher of professional training; innovative activity; innovative activity in agricultural production.

ВСТУП

Сучасна соціокультурна ситуація, однією з характерних рис якої є підвищений інтерес до розвитку окремої особи, до інтелектуальної свободи людини, розкриття її творчого потенціалу, формування активності й ініціативності, обумовлює необхідність реалізації нового підходу до професійної підготовки кваліфікованого робітника.

Зокрема, активний розвиток інноваційної діяльності у галузі сільськогосподарського виробництва вимагає формування готовності майбутнього фахівця до використання сучасних високотехнічних засобів виробництва і новітніх технологій в рослинництві та тваринництві. Тобто галузь сільськогосподарського виробництва потребує робітничих кадрів, які здатні працювати на техніці нового покоління, застосовувати новітні технології вирощування та збирання сільськогосподарських культур, використовувати сучасне обладнання тощо [9]. В умовах сьогодення потрібен не просто фахівець, який працює за інструкціями, а професіонал, який здатен мислити творчо, впроваджувати новітні ідеї, сприяти підвищенню продуктивності своєї праці.

Окреслене підкреслює усю важливість у час перебалансування системи професійної (професійно-технічної) освіти України акцентування уваги на формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у галузі виробництва відповідно до спеціалізації, зокрема, сільськогосподарського виробництва.

Низка науковців спрямовують свої дослідження на вивчення окремих питань окресленої проблеми. Теоретико-методологічні основи формування готовності педагогів професійного навчання до інноваційної діяльності [5], визначення структури, закономірностей функціонування та розвитку інноваційних процесів у педагогічних системах [3].

Мета статті: розкрити педагогічні умови формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві.

Професійна готовність до інноваційної діяльності передбачає науково-теоретичну й практичну підготовку педагога професійного навчання, тобто наявність у нього передбачува-

них відповідних знань, умінь та навичок, особистісних і професійних якостей, а це вже результат тривалої фахової підготовки педагога професійного навчання у ЗВО [4].

Термін «готовність» почали вживати в експериментальній психології з кінця XIX ст. розглядався як настанова, психічний стан суб'єкта, що спричиняє поведінку (діяльність) певного характеру й спрямованості та ін. З середини XX ст. готовність трактували як якісний показник саморегуляції поведінки людини (Г. Олпорт та ін.). Пізніше зазначений феномен був перенесений у психолого-педагогічні дослідження в контексті теорії діяльності взагалі та професійної діяльності зокрема [5].

В «Енциклопедії освіти» готовність до діяльності розглядається як «стан мобілізації психологічних та психофізіологічних систем людини, які забезпечують виконання певної діяльності» [4].

Так, М. Д'яченко та Л. Кандибович [3] вважають, що установка разом із готовністю є станами, які відрізняються один від одного. Установка передбачає актуалізацію раніше сформованих психічних явищ, а у готовності психічне утворення виникає під впливом завдань, вимог, обставин.

На основі аналізу наукових підходів і напрямів нами здійснено дефініцію поняття «готовність майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві», під яким розуміємо складне професійно-особистісне інтегративне новоутворення, що є системним комплексним відображенням професійних знань, умінь, навичок, що охоплюють передові науково-педагогічні та виробничі сільськогосподарські технології, ідеї і концепції, а також особистісні якості, мотиви, потреби, цінності, необхідні для подальшої успішної професійної діяльності.

Структурними компонентами готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві є: мотиваційний, інформаційно-когнітивний, діяльнісний, контрольно-оцінювальний.

Готовність майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві це – складник його професійної компетентності і

для її формування необхідне виокремлення певних педагогічних умов.

Підкреслимо, що питання обґрунтування педагогічних умов формування готовності майбутніх педагогів професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві студентів за освітнім ступенем «бакалавр», спеціальності 015 «Професійна освіта (за спеціалізаціями 015.37, 015.38)», кваліфікації педагог професійного навчання є одним із головних у нашому дослідженні. Його розв'язання дозволить визначити провідні напрями наукового пошуку, розробити методику ефективного формування готовності майбутніх педагогів професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві.

Зупинимось детальніше на визначенні поняття «умова» та «педагогічна умова».

Тлумачний словник української мови надає декілька тлумачень поняття «умова», а саме:

- 1) філософська категорія, в якій відображаються універсальні відношення речі до тих факторів, завдяки яким вона виникає та існує;
- 2) існуючий компонент комплексу об'єктів (речей, їх станів, взаємодій), із наявності якого випливає існування даного;
- 3) необхідна обставина, яка робить можливим здійснення, створення, утворення чогось нового;
- 4) обставини, особливості реальної діяльності, при яких відбувається або здійснюється що-небудь [2].

П. Підкасистий [8] розглядає умови як «складні частини або характеристики середовища». Науковцем виокремлено біологічні, психологічні й соціальні умови, що поділяються на необхідні й достатні. До необхідних умов автором віднесено внутрішню об'єктивну закономірність виникнення, існування й результативності розвитку учнів; достатні пов'язуються із причинами, підставами, протиріччями розвитку.

Питання вивчення педагогічних умов, що дають змогу успішно формувати різні аспекти професіоналізму фахівців, висвітлено в роботах багатьох науковців та дослідників. Так, В. Манько визначає педагогічні умови як взаємопов'язану сукупність внутрішніх параме-

трів та зовнішніх характеристик функціонування, що забезпечує високу результативність навчального процесу і відповідає психолого-педагогічним критеріям оптимальності [7].

Фахівець А. Андреев під педагогічними умовами розуміє сукупність об'єктивних можливостей змісту освіти, методів, організаційних форм і матеріальних можливостей його реалізації, що забезпечують успішність досягнення поставленого завдання [1].

Традиційно педагогічні умови у наукових доробках розглядаються як складники педагогічної системи, на їх важливість вказує й те, що під час побудови структурно-функціональних моделей освітнього процесу саме педагогічні умови стають обов'язковим їх елементом.

На наш погляд, саме педагогічні умови виступатимуть у якості необхідних чинників, які будуть впливати на ефективність формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві. Визначаючи педагогічні умови, які повинні забезпечувати високий рівень формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві, відштовхуємось від того, що всі вони мають єдине спрямування – досягнення єдиної мети, та є взаємопов'язаними між собою.

Отже, узагальнюючи результати аналізу наукової літератури, під педагогічними умовами в контексті нашого дослідження будемо розуміти визначальні обставини, можливості та особливості реальної дійсності, від яких залежить ефективність формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві, яка загалом передбачає набуття ними компетентності здійснювати в майбутньому інноваційну педагогічну діяльність.

Здійснений нами аналіз можливих педагогічних умов готовності майбутніх педагогів професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві засвідчив їх неоднозначність і множинність.

Тому у процесі дослідження було використано методологію експертного оцінювання. У

якості експертів було залучено 20 фахівців закладів вищої освіти України, де здійснюється освітній процес підготовки майбутніх педагогів професійного навчання. Експерти мали значний досвід роботи в педагогічній галузі, наукові ступені і науково-педагогічні посади: доктори педагогічних наук, кандидати педагогічних наук, завідувачі кафедр, доценти та старші викладачі закладів вищої освіти.

Проведене дослідження дозволило викреслити наступні педагогічні умови формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві.

Перша педагогічна умова – розвиток мотивації у майбутнього педагога професійного навчання до інновацій у галузях сільськогосподарського виробництва, що забезпечується у процесі усього освітнього процесу, зокрема, у процесі вивчення дисциплін: «Вступ до спеціальності», «Сільськогосподарські та меліоративні машини», «Трактори та автомобілі», «Виробниче навчання», «Експлуатація МТП», «Ремонт машин», тощо.

Практичне впровадження означеної педагогічної умови можливе за допомогою прийомів, що забезпечують підвищення в студентів, майбутніх педагогів професійного навчання, внутрішньої мотивації до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві.

Внутрішня мотивація сприяє виникненню інтересу майбутніх педагогів професійного навчання до професійного зростання, радості і задоволення. Вона охоплює навчально-пізнавальні, професійні та особистісні групи мотивів. До переваг внутрішніх навчально-пізнавальних мотивів можемо віднести:

- позитивний вплив на перебіг процесу та результати вирішення творчих завдань у формування готовності майбутніх педагогів професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві;
- внутрішня зацікавленість формування готовності майбутніх педагогів професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві надсучасними техніками, які використовуються у сільськогосподарському виробництві, результатом якої є емоційне задоволення та подолання

труднощів у процесі вирішення навчальних завдань [5].

З метою цілеспрямованого формування внутрішні мотиви навчально-пізнавальної діяльності студентів у напрямі готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві класифіковано за кількома групами:

- пізнавальні мотиви, що ґрунтуються на інтересі студентів до змісту матеріалу, що вивчається, й упровадження інновацій в галузях сільськогосподарського виробництва у майбутній професійній діяльності;
 - мотиви досягнення, в основі яких – прагнення до успіху й уникнення невдач у використанні інновацій у галузях сільськогосподарського виробництва;
 - мотиви самовизначення (розуміння ролі професійних знань, умінь і навичок стосовно впровадження інновацій у галузях сільськогосподарського виробництва у систему освіти майбутнього педагога професійного навчання з метою досягнення успіхів у його подальшій професійній діяльності тощо);
 - мотиви вдосконалення (спрямованість на самоосвіту у галузях сільськогосподарського виробництва);
 - корисливі мотиви: намагання отримати заохочення, високі оцінки;
 - мотиви престижу (прагнення бути всесторонньо розвиненим у галузях сільськогосподарського виробництва).
- В контексті реалізації першої педагогічної умови враховано, що перевагою внутрішніх мотивів навчальної професійно зорієнтованої діяльності є:
- позитивний вплив на розв'язання творчих проблемно-ситуативних завдань, корті не мають точного чіткого алгоритму вирішення (евристичний метод);
 - емоційне задоволення від виконання завдання, подолання труднощів під час розв'язання навчальних завдань, що викликають позитивні емоції й насамперед ґрунтуються на внутрішньому інтересі;
 - підвищення самоповаги студента, його самооцінки.

З метою забезпечення цілеспрямованого формування мотивації до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві було виокремлено такі її складники:

- мотивація ініціації (спонукання студента до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві);
- мотивація селекції (вибір мети впровадження тієї чи іншої інноваційної технології у сільськогосподарському виробництві, напрямку діяльності);
- мотивація реалізації (регулювання і контроль ефективності інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві);
- мотивація постреалізації (відповідальність за завершення виконуваної діяльності та перехід до наступної).

Другою педагогічною умовою вважаємо: постійна модернізація змісту дисциплін циклу професійної підготовки майбутніх педагогів професійного навчання відповідно до інноваційних процесів у галузях сільськогосподарського виробництва.

Реалізацію цієї педагогічної умови спрямовано переважно на формування когнітивного та діяльнісного компонентів досліджуваної готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві.

Концептуально виокремлення експертами другої педагогічної умови базується на тому, що з початку навчання в закладі вищої освіти студент отримує велику кількість навчального матеріалу, вчиться його категоризувати, обробляти, запам'ятовувати значну кількість інформації, а також виявляти результати своєї пізнавальної діяльності. Передбачається, що на шляху опанування знань про інновації у галузі сільськогосподарського виробництва у свідомості студентів сформулюються загальні поняття, котрі згодом об'єднуються в знанневий простір, який буде сукупністю структур представлення знань, пов'язаних між собою.

Нами було проаналізовано професійні програми підготовки педагогів професійного навчання, робочі програми дисциплін відповідно до чинних навчальних планів Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, Української інженерно-педагогічної академії, Національно-

го університету «Чернігівського колегіуму» імені Т. Г. Шевченка, Хмельницького національного університету.

На основі контекстного аналізу змісту навчальних дисциплін нами виокремлені окремі фахові дисципліни – «Сільськогосподарські та меліоративні машини», «Трактори та автомобілі», «Експлуатація МТП», «Технічне конструювання і моделювання», складником мети яких є засвоєння здобувачами освіти інноваційних технологій сільськогосподарського виробництва. У той же час із метою поглиблення знань студентів про інновації в названій галузі нами також запропоновані додаткові питання до окремих тем дисциплін.

Необхідність модернізації змісту дисциплін циклу професійної підготовки для студентів спеціальності 015 Професійна освіта, Спеціалізацій 015.37 «Аграрне виробництво, переробка сільськогосподарської продукції та харчові технології, 015.38 «Транспорт», також пояснюється такими аргументами: вивчення в закладах вищої освіти сільськогосподарських та меліоративних машин, які вже давно звільнили поле (сівалки СЗ-3,6, СУПН-8, комбайни Нива СК-5, ДОН-1500, картоплесаджалки КС-4 і КС-4Т та ін.), засоби та прилади діагностики які вивчають студенти не відповідає новим вимогам діагностики двигунів та сільськогосподарської техніки, ремонт та експлуатація автомобілів ЗІЛ 130, Газ 53, тракторів Т 40, Юмз 6кл, які не використовуються на сучасних підприємствах, зняті з виробництва і є не продуктивними та ін. є недостатньою для умов сучасного ринку праці. Пропоновані удосконалення навчальних дисциплін дозволить детально викласти цей матеріал у цілісному вигляді, забезпечити системний підхід.

Третьою педагогічною умовою вважаємо: набуття майбутнім педагогом професійного навчання досвіду інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві під час проходження технологічної практики.

Реалізацію цієї педагогічної умови спрямовано на формування діяльнісного та контрольно-оцінювального компонентів досліджуваної готовності майбутніх педагогів професійного навчання і.

У її виокремленні виходили з того, що сучасний етап розвитку професійної освіти характеризується пошуком нових шляхів підви-

щення рівня професійних вмінь та навичок необхідних майбутньому педагогу професійного навчання.

Дієвою складовою у напрямі формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві є технологічна практика, яка повинна відповідати таким вимогам:

- види діяльності подібні до напрямів підготовки та спеціалізації педагога професійного навчання;
- високий рівень сучасного матеріально-технічного обладнання на місцях проходження практики;
- включення до змісту практики виконання технологічних процесів з використанням сучасних тракторів та сільськогосподарських машин;
- наявність кваліфікованого співкерівництва від підприємства;
- забезпечення дотримання норм охорони праці та санітарної гігієни;
- надання права користуватися бібліотекою, лабораторіями, технічною, нормативною та іншою документацією;
- можливість майбутнього працевлаштування студентів (за умови наявності вакансій на штатних посадах відповідно до програми практики;).

Зазначимо, що технологічна практика організовується фаховою кафедрою. Але якість формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві певною мірою залежить від сучасного матеріально-технічного забезпечення, яке фахівці використовують у реальних виробничих умовах. Без цього складника не може бути впровадження інноваційної діяльності у галузях сільськогосподарського виробництва, яке передбачає постійне оновлення та освоєння нової техніки, устаткування, прийомів та технологій їх використання при вирощуванні та збиранні сільськогосподарських культур [9]. Тому ми практикуємо підписання кафедрами договорів із сучасними підприємствами сільськогосподарського виробництва з метою проходження технологічної практики під час підготовки здобувачів освіти.

Для підсилення інноваційного змісту технологічної практики з метою формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві нами було розроблено навчальні заняття, індивідуальні завдання творчого характеру, плани екскурсій на сучасні агрохолденги.

Отже, у результаті проходження технологічної практики майбутні педагоги професійного навчання мають зміцнити та поглибити свої теоретичні знання, розвинути практичні вміння та навички з використання інновацій в галузях сільськогосподарського виробництва у всіх напрямках діяльності сучасних агрохолденгів.

Четвертою педагогічною умовою вважаємо: створення відповідного освітньо-розвивального середовища на основі інтеграції інновацій в галузях освіти та сільськогосподарського виробництва.

В. Козирев, І. Шалаєв і А. Веряєв під освітнім середовищем розуміють сукупність установлених в освітньому процесі організаційно-педагогічних умов і факторів, а також міжособистісних відносин, що впливають на формування особистості із заданими якостями [4].

Є. Белякова та І. Захарова визначають поняття «освітнє середовище» як складну систему, що акумулює інтелектуальні, культурні, програмно-методичні, організаційні та технічні ресурси і забезпечує формування особистості в її різноманітних проявах. При цьому управління освітнім середовищем опосередковано цільовими установками суспільства і суб'єктів освітнього процесу [3].

Отже, аналізуючи вищесказане, ми можемо зробити висновки, що освітнє середовище визначається: як сукупність організаційно-педагогічних умов і факторів, система впливів і умов; як засіб навчання, що сприяє формуванню мотивації студентів до саморозвитку, самоосвіти та є необхідним для професійного становлення майбутнього фахівця.

Реформування та модернізація сучасної освіти України у напрямі інтеграції в Європейський освітній простір передбачає оновлення освітнього середовища.

Формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної

діяльності у сільськогосподарському виробництві потребує створення освітньо-розвивального середовища. Характерною ознакою якого є сприяти активному розвитку, навчанню, вихованню, особистості студента, здатності до самостійної діяльності, умінню пристосовуватися до змін.

Беручи до уваги те, що знання студенти отримують з навколишнього середовища, то сучасні освітні процеси не можуть відбуватися без включення в навчання широкого спектра інформаційних ресурсів, без розвитку вмінь працювати з інформаційними джерелами. Тому поняття «освітнє-розвивальне середовище закладу вищої освіти» набуло нового статусу, під яким у дещо звуженому значенні ми будемо розуміти оточення, у якому відбувається формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві, що включає в себе навчально-методичні засоби, як у електронному, так і у паперовому вигляді, сукупність технічних і програмних засобів для зберігання, обробки та передачі інформації, які забезпечують оперативний доступ до необхідних даних і здійснюють освітні наукові комунікації, актуальні для реалізації цілей і завдань освіти та розвитку науки у сучасних умовах.

Аналіз реальної практики розв'язання складних завдань сільськогосподарського виробництва, яке не піддається алгоритмізації, свідчить, що в основі такої інтелектуальної діяльності лежить інженерне мислення. Досліджуючи творчий потенціал сучасного інженера Г. Глотова [9] який вказує, що саме інженерне мислення дозволяє розглядати технічну проблему як систему з певними елементами, зовнішніми і внутрішніми зв'язками, виявляти і долати технічні протиріччя та цілеспрямовано генерувати ідеї і гіпотези креативного розв'язку. Пропонуючи розглядати сучасну сільськогосподарську діяльність як інноваційну, сучасний педагог професійного навчання як представник нової техніки і технологій, повинен володіти уміннями творчого розв'язання професійних задач, вільно орієнтуватися у великих за обсягом потоках інформації, успішно поєднувати функції винахідника, конструктора, проектувальника, організатора виробництва, бути вмотивованим щодо постійного підвищення якості сільськогосподарського виробництва продукції задля

задоволення вимог ринку праці та підготовленим до командної роботи.

Учені В. Іванов, Д. Криворучко, О. Купенко за результатами виконання проекту Темпус «Модернізація вищої інженерної освіти в Грузії, Україні та Узбекистані відповідно до технологічних викликів» доводять, що інженерна підготовка має здійснюватися за освітньою концепцією CDIO – «Планувати – Проектувати – Реалізувати – Керувати». Вважаємо за доцільне використовувати цю систему поглядів і під час формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві, яка також включає інженерну складову підготовку.

Філософія концепції CDIO передбачає запровадження таких освітніх програм, які засобами взаємопов'язаних дисциплін реалізують ідеї набуття студентами практичних умінь «створення виробів, процесів і систем», здатностей продуктивного міжособистісного спілкування та цілеспрямованого розвитку особистісних якостей.

Також ми пропонуємо майбутнім педагогам професійного навчання звернути увагу на компанії штучного інтелекту (ШІ), які зосереджують більшу частину своїх зусиль на розробці автономних роботів, які можуть легко вирішувати декілька сільськогосподарських завдань. Ці роботи здатні збирати врожаї в стислі терміни і більшому обсязі, ніж людина. Роботи призначені для надання допомоги в збиранні та пакуванні культур, а також в інших непростих завданнях в сільськогосподарській діяльності. Сільськогосподарські роботи мають можливість захищати посіви від шкідливих бур'янів, які можуть бути стійкими до гербіцидних хімічних речовин, призначених для їх усунення.

ВИСНОВКИ

Кожна з визначених та обґрунтованих нами педагогічних умов має свої внутрішні можливості, будучи переважно націленою на формування певного компонента готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві. У той же час, кожна взята окремо умова не може повністю забезпечити ефективність формування досліджуваної проблеми. Тільки їх системна єдність дозволяє досягти найкращих результа-

тів і становить комплекс педагогічних умов формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві.

Актуальними напрямками подальшої розробки окресленої проблеми є експериментальна перевірка педагогічних умов формування готовності майбутнього педагога професійного навчання до інноваційної діяльності у сільськогосподарському виробництві.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES

1. Andreev, V. I. (2012). *Pedagogika* [Pedagogy]. Kazan: TSentr innovatsionnykh tekhnologii (in Russian)
[Андреев, В. И. (2012). *Педагогика*. Казань: Центр инновационных технологий].
2. Busel, T. (Ed.). (2009). *Velykyi tlumachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy* [Large explanatory dictionary of the modern Ukrainian language]. Irpin: Perun (in Ukrainian)
[Бусел, Т. (Ред.). (2009). *Великий тлумачний словник сучасної української мови*. Ірпінь: Перун].
3. Duczmal, M. (Ed.). (2017). *Transformations in Contemporary Society: Humanitarian Aspects*. Opole: The Academy of Management and Administration in Opole.
4. Kovalchuk, V. I. (2020). *Pidhotovka maibutnikh pedahohiv profesiinoho navchannia na zasadakh kompetentnisnoho pidkhodu* [Training of future teachers of professional training on the basis of the competence approach]. Hlukhiv: Hlukhivskiy NPU im. O. Dovzhenka (in Ukrainian)
[Ковальчук, В. І. (2020). *Підготовка майбутніх педагогів професійного навчання на засадах компетентнісного підходу*. Глухів: Глухівський НПУ ім. О. Довженка].
5. Kovalchuk, V. I., & Shcherbak, A. V. (2018). Vprovadzhennia innovatsiinykh tekhnolohii navchannia u protsesi profesiinoyi pidhotovky studentiv zakladiv vyshchoi osvity [Introduction of innovative learning technologies in the process of professional training of students of higher education institutions]. *Molodyi vchenyi*, 3, 543–547 (in Ukrainian)
[Ковальчук, В. І., & Щербак, А. В. (2018). Впровадження інноваційних технологій навчання у процесі професійної підготовки студентів закладів вищої освіти. *Молодий вчений*, 3, 543–547].
6. Kremen, V. (Ed.). (2008). *Entsyklopediia osvity* [Encyclopedia of Education]. Kyiv: Yurinkom Inter (in Ukrainian)
[Кремень, В. (Ред.). (2008). *Енциклопедія освіти*. Київ: Юрінком Інтер].
7. Manko, V. M. (2000). Dydaktychni umovy formuvannia u studentiv profesiino-piznavalnoho interesu do spetsialnykh dystsyplin [Didactic conditions for the formation of students' professional and cognitive interest in special disciplines]. *Sotsializatsiia osobystosti*, 2, 153–161 (in Ukrainian)
[Манько, В. М. (2000). Дидактичні умови формування у студентів професійно-пізнавального інтересу до спеціальних дисциплін. *Соціалізація особистості*, 2, 153–161].
8. Pidkasisty, P. I. (2004). *Organizatsiia uchebno-poznavatelnoi deiatelnosti studentov* [Organization of educational and cognitive activities of students]. Moscow: Pedagogicheskoe obshchestvo (in Russian)
[Пидкасистый, П. И. (2004). *Организация учебно-познавательной деятельности студентов*. Москва: Педагогическое общество].
9. Rosnovskiy, M. H., & Lohinov, M. I. (2015). Stvorennia ta funktsionuvannia fermerskykh gospodarstv v Ukraini: pedahohichnyi aspekt [Establishment and functioning of farms in Ukraine: pedagogical aspect]. *Visnyk Hlukhivskoho natsionalnoho pedahohichnoho universytetu imeni Oleksandra Dovzhenka*, 27, 225–230 (in Ukrainian)
[Росновський, М. Г., & Логінов, М. І. (2015). Створення та функціонування фермерських господарств в Україні: педагогічний аспект. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*, 27, 225–230].

10. Stepanenko, O. I. (2010). Hotovnist vykladachiv do profesiinoi diialnosti yak pedahohichna problema [Readiness of teachers for professional activity as a pedagogical problem]. *Teoretychni pytannia kultury, osvity ta vykhovannia*, 41, 14–18 (in Ukrainian)
[Степаненко, О. І. (2010). Готовність викладачів до професійної діяльності як педагогічна проблема. *Теоретичні питання культури, освіти та виховання*, 41, 14–18].